

Wat met geschiedenis na de paasvakantie?

Geschiedenis geven vanop afstand: het is zoeken en tasten en brengt heel wat uitdagingen met zich mee. Bovendien hebben we drie weken lang geen nieuwe leerinhouden aangebracht en moet dat na de paasvakantie wel gebeuren.

Als begeleiders proberen we enkele handvaten aan te reiken om het schooljaar tot een goed einde te brengen.

[Handvat 1: alleen wanneer we verbinding maken met de leerlingen, kunnen we iets bereiken](#)

[Handvat 2: we mogen niet vergeten dat de leerlingen al ver staan](#)

[Handvat 3: het zou goed zijn mochten de leerlingen het volgende schooljaar kunnen starten zoals gewoonlijk.](#)

[Handvat 4: ga voor gebalde leerinhouden](#)

[Handvat 5: ook bij leren vanop afstand blijft een goede didactiek cruciaal om leerlingen te motiveren.](#)

[Handvat 6: zet in op een kwaliteitsvolle, inzichtelijke verwerking van de aangeboden stof](#)

[Handvat 7: de afstand maakt feedback alleen maar belangrijker.](#)

[Handvat 8: evalueer op een brede manier](#)

Heb je vragen bij één of meerdere handvaten? Aarzel dan niet mij te [contacteren](#).

Tim Puttevels

Namens de pedagogische begeleiding geschiedenis Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Regio Mechelen-Brussel

HANDVAT 1: ALLEEN WANNEER WE VERBINDING MAKEN MET DE LEERLINGEN, KUNNEN WE IETS BEREIKEN

In de klas zie je de leerlingen, kan je merken hoe ze zich voelen, of ze met muizenissen zitten. Het is cruciaal om ook bij afstandsonderwijs die **verbinding** te leggen. Dat gaat verder dan een bericht posten op de leeromgeving of een mail sturen. Probeer een collectief moment te voorzien om een instructie te geven, de mogelijkheid te bieden om vragen te stellen, iets te presenteren, te polsen hoe ze zich voelen ... Dat kan gerust heel kort zijn maar doet voor iedereen deugd.

Het engagement van leerlingen voor school varieert in deze omstandigheden. Verbinding maken betekent eveneens inschatten waar de leerlingen staan. Dat zal verschillen van leerling tot leerling. **Differentiëren** zal noodzakelijk zijn: extra talige ondersteuning voor de ene, een meer uitdagende opdracht voor de andere.

HANDVAT 2: WE MOGEN NIET VERGETEN DAT DE LEERLINGEN AL VER STAAN

Jullie hebben dit schooljaar al aan heel wat doelen gewerkt. Aan het einde van de graad zijn leerlingen al meer dan anderhalf schooljaar bezig om de inzichten uit het leerplan te verwerven.

We zetten in onze lessen in op historisch denken. Dat **historisch denken is geïntegreerd**: het bouwt niet stelselmatig op maar komt op vele momenten terug. Werken met bronnen, nadenken over continuïteit en verandering: dergelijke zaken krijgen verspreid over het schooljaar veel aandacht.

HANDVAT 3: HET ZOU GOED ZIJN MOCHTEN DE LEERLINGEN HET VOLGENDE SCHOOLJAAR KUNNEN STARTEN ZOALS GEWOONLIJK.

We hebben een chronologisch opgebouwd curriculum. Binnen een graad kunnen we in principe leerinhouden doorschuiven maar dan sijpelt de impact van dit schooljaar door naar volgend schooljaar. Dan is het beter om vandaag op een efficiënte manier de **grote lijnen** van de voorziene leerinhoud mee te geven – zie ook het volgende handvat.

HANDVAT 4: GA VOOR GEBALDE LEERINHOUDEN

Het is niet de bedoeling om leerlingen op korte tijd vol kennis te proppen. Het gaat om de grote lijnen: enkele ruimtelijke en temporele ankerpunten, oog voor belangrijke evoluties.

Durf keuzes te maken. Wat moeten de leerlingen zeker meekrijgen en wat is minder noodzakelijk? Jullie weten zelf welke leerinhouden in deze omstandigheden vlot landt bij de leerlingen en welke stof zich minder leent tot afstandsonderwijs.

Je **jaarplan** biedt een goed startpunt voor deze oefening. Overleg met de collega's van de vakgroep. Wat verwachten ze van de leerlingen in het volgende jaar, waarop moeten we zeker inzetten?

Maak daarbij van de nood een deugd: in de meeste lessen wordt informatie aangebracht in een onderwijsleergesprek. Veel handboeken nemen die manier van werken over: ze loodsen leerlingen vraag na vraag door de stof. Dat vertraagt deze fase van het leerproces enorm. Door die informatie nu gebald aan te brengen zou je wel eens heel wat tijd kunnen uitsparen en tot veel dieper leren kunnen komen. Er zijn veel mogelijkheden:

- een samenvattende tekst of schema, eventueel ondersteund met kaartmateriaal, een tijdlijn, enkele afbeeldingen...
- een ingesproken powerpoint, een opname van jezelf die iets uitlegt. Er zijn leraren die hun smartphone tussen een stapel boeken klemmen zodat ze een blad kunnen filmen waarop ze dan een schema uittekenen en er live commentaar bij geven. Er is dus veel mogelijk.
- materiaal ontwikkeld door anderen gebruiken. Check zeker eens onze [ondersteunende website](#).

Tijd is nu nog meer kostbaar. Een **samenwerking** met collega's van andere vakken kan tijds winst opleveren.

HANDVAT 5: OOK BIJ LEREN VANOP AFSTAND BLIJFT EEN GOEDE DIDACTIEK CRUCIAAL OM LEERLINGEN TE MOTIVEREN.

Enkele **tips**:

- Een verrassende instap trekt leerlingen in een les: een verwijzing naar de actualiteit, een fascinerende bron etc.
- Zoals altijd geeft het leerlingen houvast wanneer je de doelen meegeeft: welke begrippen moeten gekend zijn, welke processen etc.
- Een digitale opname duurt best niet te lang. 10 à 15 minuten is echt het maximum. Je vertelt meer tijdens een klassikale les.
- Met heldere instructies kunnen je leerlingen gericht aan de slag gaan. Zo besteden ze al hun tijd nuttig.
- Door hen af en toe keuzes te laten maken (uit verwerkingsopdrachten en -oefeningen) zullen leerlingen hun leerproces deels zelf kunnen sturen.

HANDVAT 6: ZET IN OP EEN KWALITEITSVOLLE, INZICHTELIJKE VERWERKING VAN DE AANGEBODEN STOF

Leerlingen verwerken de aangeboden leerinhouden best **actief verwerken**:

- Door een schema te maken (op papier, een woordenwolk, mindmap)
- Door een digitale samenvatting te maken, bijvoorbeeld via een vlog - apps als flipgrid zijn op dat vlak heel handig.
- Door toetsvragen over de geziene leerinhouden op te stellen. Die kan je nadien zelf aan de hand van een webtool (bv via Google Forms of Learningapps) aan de leerlingen aanbieden om de leerinhouden verder te herhalen.

Historische informatie verwerken betekent ook historisch denken. Oorzaken en gevolgen onderscheiden, situeren in tijd en ruimte, contextualiseren ... Het zijn noodzakelijke vaardigheden. Het is belangrijk om hierop in te spelen bij verwerkingsopdrachten.

Leg ook niet op elke slak zout. Liever één à twee goede oefeningen dan tien opdrachten die weinig meerwaarde bieden. Check zeker de leerplansite [leerplangeschiedenis.weebly.com](https://www.leerplangeschiedenis.weebly.com), daar vind je veel werkvormen in functie van historisch denken.

HANDVAT 7: DE AFSTAND MAAKT FEEDBACK ALLEEN MAAR BELANGRIJKER.

In de klas komt **feedback** heel snel, bij afstandsleren is dat minder evident. Voorzie de mogelijkheid om vragen te stellen, bijvoorbeeld via een Padlet, het Smartschoolforum, Flipgrid ...

Spreek of schrijf leerlingen actief aan om te horen hoe ver ze staan. Ze moeten nu op een nieuwe manier vragen stellen aan jou, vaak per mail. Onzekere leerlingen mailen soms voor de kleinste dingen, anderen vinden niet onmiddellijk de juiste toon. Probeer toch steeds begripvol te reageren.

Door feedback te geven op elkaars producten leren de leerlingen van elkaar: welke elementen ontbreken in andermans verwerking, welke elementen (cf. de vooraf gestelde doelen) ontbreken bij mij/ons, welke verwerking(en) zijn de beste? Het houdt jouw werklust beheersbaar.

HANDVAT 8: EVALUEER OP EEN BREDE MANIER

In geschiedenis evalueren we nu meestal klassikaal, met gesloten boek en op eenzelfde moment. Bij afstandsleren wordt dat plots heel wat minder evident. Er zijn manieren om vanop afstand en los van één specifiek moment te testen of leerlingen een basiskennis van de stof verworven hebben, bijvoorbeeld via kahoot of bookwidgets. Dat laatste laat zelfs toe om al meer specifieke oefeningen over bronnenanalyse te maken. Deze aanpak laat toe om meer in te zetten op procesevaluatie en peerfeedback.

Mochten de scholen nog langer gesloten blijven, dan zullen we misschien alternatieven moeten zoeken voor proefwerken. Wanneer die wegvallen komt immers een belangrijk deel van de evaluatie van de leerplandoelen in het gedrang. Dan moeten we de mogelijkheden bekijken van **alternatieve vormen van evaluatie**: meer mondeling via digitale kanalen, een verwerkende opdracht die leerlingen een dag op voorhand krijgen en waaraan ze dan een dag lang werken, indienen en eventueel kort toelichten ...